

FOCUS 2009-4

De kinderbijslag in Europa

**Rijksdienst voor
Kinderbijslag
voor Werknemers**

Trierstraat 70
1000 Brussel
Tel.: 02-237 26 48
Fax: 02-237 24 35
E-mail: research@rkw-onafts.fgov.be
Website: www.rkw.be

DE KINDERBIJSLAG IN EUROPA

INLEIDING	2
I. KINDERBIJSLAG: DEFINITIE.....	3
II. BESCHRIJVING VAN DE KINDERBIJSLAGREGELINGEN IN EUROPA	3
1. EEN PERSPECTIEF: HET BEGRIP SOCIALE RECHTVAARDIGHEID	3
2. TOEGANG TOT DE KINDERBIJSLAG	5
2.1 Een recht afgeleid van arbeid	5
2.2 Een universeel recht.....	7
3. HERVERDELINGSCRITEIA	7
3.1 Universele kinderbijslag	8
3.2 Beperkt recht.....	8
3.3 Variabele bedragen.....	11
3.3.1 Toeslagen voor alleenstaande ouders	12
3.3.2 Toeslagen op basis van de socioprofessionele situatie	12
3.3.3 Modulering alleen op basis van het inkomen	13
3.4 Synthese	15
III. ANALYSE EN PERSPECTIEF	16
1. KINDERBIJSLAG: VOOR IEDEREEN?	16
1.1 Nagenoeg unanimiteit in Europa	16
1.2 België.....	17
2. DIVERSITEIT TEN AANZIEN VAN DE HERVERDELINGSCRITEIA	18
2.1 Evenwicht tussen horizontale en verticale herverdeling.....	19
2.2 Rekening houden met eenoudergezinnen: een Europese tendens?	21
2.3 Toeslagen op basis van de beroepssituatie?	22
BESLUIT.....	23

DE KINDERBIJSLAG IN EUROPA

INLEIDING

Het is vandaag in Europa ruim aanvaard dat de gezinnen hulp moeten kunnen krijgen van de overheid bij de opvoeding van hun kinderen. De staten nemen daartoe verschillende maatregelen: belastingvermindering, huisvestingssteun, opvangvoorzieningen voor jonge kinderen, enz. Een van de meest verspreide vormen van hulp is de kinderbijslag.

Deze studie vergelijkt de kinderbijslagregelingen in de 27 landen van de Europese Unie. De benadering die wij kozen, gaat uit van het begrip sociale rechtvaardigheid. De Europese landen kennen elk namelijk sterk verschillende normen op het gebied van sociale rechtvaardigheid, naargelang van hun geschiedenis en de kenmerken van hun samenleving. Voor de kinderbijslag leidt die benadering tot twee vragen. De eerste vraag is die naar de toegang tot de kinderbijslag: verbinden de Europese landen het recht op kinderbijslag aan het verblijf in het land of aan werk, anders gezegd aan het al dan niet betalen (of betaald hebben) van sociale bijdragen? De tweede vraag is die naar de herverdeling van de kinderbijslag: wordt voor de kinderbijslagbedragen rekening gehouden met de situatie van de ouders? En zo ja, op basis van welke criteria (inkomen, socio-professionele situatie en huwelijkssituatie)?¹

De studie bestaat uit drie delen. Eerst definiëren we de term 'kinderbijslag' in het licht van de Europese wetgeving. In het tweede deel worden de kinderbijslagregelingen van de 27 landen van de Europese Unie met elkaar vergeleken.² In het derde en laatste deel analyseren we de resultaten van die vergelijking en focussen we op het systeem in ons land.

---

¹ In sommige landen is ook de situatie van het kind (leeftijd, rang, handicap, enz.) een criterium voor het bedrag van de kinderbijslag, maar dat valt buiten het bestek van deze studie.

² De in deze studie gebruikte gegevens over de kinderbijslagregelingen van de 27 landen van de Europese Unie zijn gebaseerd op informatie van MISSOC (Mutual Information System on Social Protection) daterend van januari 2009. Die informatie is beschikbaar op: http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/missoc_fr.htm

I. KINDERBIJSLAG: DEFINITIE

Om te beginnen denken wij dat het belangrijk is te bepalen wat we in deze studie onder 'kinderbijslag' verstaan. De landen kunnen namelijk aan de gezinnen vele voordelen in natura of in de vorm van geld verlenen om ze te helpen, en het lijkt nodig om de kinderbijslag te onderscheiden van andere voordelen. Die duidelijke afbakening is des te belangrijker omdat landen vaak verschillende termen gebruiken voor éénzelfde vorm van hulp.

Wij baseren ons in deze studie op de Europese wetgeving om onderscheid te maken tussen kinderbijslag en andere voordelen voor de gezinnen. De verordening (EEG) nr. 1408/71 definieert die twee termen namelijk als volgt.

De gezinsbijslagen zijn "alle verstrekkingen of uitkeringen ter bestrijding van de gezinslasten in het kader een wettelijke regeling die behoort tot een sociale zekerheidsregeling in een lidstaat".³

De kinderbijslag wordt gedefinieerd als "periodieke uitkeringen welke uitsluitend opgrond van het aantal gezinsleden en eventueel van hun leeftijd worden toegekend".⁴

II. BESCHRIJVING VAN DE KINDERBIJSLAGREGELINGEN IN EUROPA

1. Een perspectief: het begrip sociale rechtvaardigheid

De rode draad in onze vergelijking is het begrip 'sociale rechtvaardigheid'. Dat begrip kan gedefinieerd worden als een morele en politieke constructie die het resultaat is van een reeks collectieve keuzes over wat de verdeelsleutels moeten zijn tussen de leden van een samenleving. De sociale rechtvaardigheid steunt dus op principes als gelijke rechten of rechtvaardige situatie, principes die voortvloeien uit de waarden van een samenleving, om de vormen van collectieve solidariteit te bepalen. Ze vertegenwoordigt bijgevolg op een bepaald moment alle keuzes die de

---

³ De definitie staat in de verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, artikel 1, punt u) i).

⁴ Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, artikel 1, punt u) ii).

definitie van de sociale rechten en plichten gaan bepalen, en als resultaat daarvan de regels voor sociale (her)verdeling⁵.

Het is duidelijk dat op basis van die definitie de normen voor sociale rechtvaardigheid aanzienlijk zullen verschillen van land tot land in Europa. Bovendien kunnen die normen in de loop van de tijd veranderen.

Het begrip sociale rechtvaardigheid is belangrijk omdat in onze democratische samenlevingen de steun van de bevolking voor politieke maatregelen een bepalende factor is voor de ontwikkeling ervan. Als een groot deel van de samenleving maatregelen onrechtvaardig en dus maar weinig legitiem vindt, riskeren die maar weinig gewaardeerd te worden en dus op termijn te verdwijnen. Als men dus vindt dat kinderbijslag belangrijk is voor de gezinnen, moet bij de regeling ervan rekening gehouden worden met dat begrip sociale rechtvaardigheid wil men de steun van de bevolking verkrijgen.

Op Europees vlak situeren de verschillen in termen van criteria voor sociale rechtvaardigheid zich voor de kinderbijslag op twee niveaus. Ten eerste wat de toegang betreft: is kinderbijslag een voordeel voor een bepaalde categorie van personen of heeft iedereen toegang? Anderzijds op het gebied van de herverdeling: krijgen alle gezinnen hetzelfde of krijgen sommige gezinnen meer dan andere op basis van criteria zoals hun inkomen en/of beroepssituatie en/of hun gezinssituatie (alleenstaande ouder of niet).

Hierna wordt uiteengezet wat de keuzes zijn in de 27 landen van de Europese Unie voor die twee aspecten.⁶

Twee vragen in verband met sociale rechtvaardigheid:

- Toegang: koppelen de landen de toegang tot kinderbijslag aan het verblijf in het land of aan werk?
- Herverdeling: varieert het bedrag van de kinderbijslag met de situatie van het gezin (inkomsten, socioprofessionele situatie en huwelijkssituatie)?

⁵ Bron: Brises (Banque de Ressources Interactives en Sciences Economiques et Sociales)

⁶ Ter informatie: als bijlage gaan twee tabellen met enerzijds het percentage van het BBP dat uitgegeven wordt aan kinderbijslag per land, en anderzijds de uitgaven voor kinderbijslag per inwoner per land, uitgedrukt in koopkrachtstandaarden.

2. Toegang tot de kinderbijslag

De vraag naar de toegang tot de kinderbijslag in Europa moet gezien worden in de ruimere context van de ontwikkeling van de sociale zekerheid. Twee zeer verschillende systemen van sociale bescherming hebben de ontwikkeling van de moderne socialezekerheidsregelingen beïnvloed. Enerzijds het systeem Bismarck, een systeem van sociale verzekering waarin voordelen alleen toegekend worden aan wie bijdraagt. Anderzijds het systeem Beveridge, een bijstandssysteem met universele toegang tot de sociale bescherming.

Meestal hebben de huidige socialezekerheidsregelingen in de Europese landen elementen van beide modellen overgenomen. Voor de kinderbijslag zijn dus twee toegangscriteria mogelijk: een toegangsrecht afgeleid van arbeid of een toegangsrecht gebaseerd op verblijf in het land.

2.1 Een recht afgeleid van arbeid

Buiten België zijn er momenteel in Europa maar twee landen waarin het recht op kinderbijslag hoofdzakelijk verbonden is met arbeid of een met arbeid gelijkgestelde situatie. Dat zijn Italië en Griekenland.

In Italië moet minstens 70 % van de inkomsten van de persoon die kinderbijslag aanvraagt, afgeleid zijn van arbeid als werknemer (loon, pensioen, werkloosheidsuitkering, enz.). De zelfstandigenregeling voorziet maar in kinderbijslag in bepaalde specifieke gevallen (hoofdzakelijk landbouwers en gepensioneerde zelfstandigen).

In Griekenland moeten werknemers minstens 50 dagen verzekerd zijn bij een sociaal verzekeringsfonds, anders gezegd 50 dagen gewerkt hebben, minstens twee maanden werkloosheidsuitkeringen ontvangen hebben, minstens twee maanden arbeidsongeschikt geweest zijn of het werk twee maanden onderbroken hebben wegens een bevalling om recht te hebben op kinderbijslag. Daarnaast kunnen bedrijven op basis van een collectieve overeenkomst aan hun personeel hogere kinderbijslag toekennen dan de bedragen die de staat betaalt. In dat geval hebben ze geen recht op kinderbijslag van de staat. Gepensioneerde ouders hebben geen recht op kinderbijslag maar zij kunnen een pensioenverhoging krijgen. De socialezekerheidsregeling voor zelfstandigen kent geen kinderbijslag.

In beide landen is de financiering gekoppeld aan arbeid. Er worden bijdragen betaald door de werkgevers (Griekenland en Italië) en de werknemers (Italië). Maar ook de staat draagt bij. In Griekenland kunnen de tekorten elk jaar gedekt worden met subsidies. In Italië betaalt de staat subsidies en neemt hij de kinderbijslag voor zelfstandigen ten laste.

Ook in België steunt het recht op kinderbijslag op arbeid en zijn er afzonderlijke regelingen voor zelfstandigen, werknemers en staatsambtenaren.

Voor de financiering zijn de gezinsuitkeringen ondergebracht in de algemene budgetten van de verschillende socialezekerheidsregelingen, die hoofdzakelijk bestaan uit bijdragen – in de werknemersregeling maakten die in 2008 ongeveer 66 % uit van het budget – en daarnaast uit staatssubsidies en alternatieve financiering via fiscale ontvangsten (bijvoorbeeld de BTW) die rechtstreeks naar de sociale zekerheid gaan

Zoals in Griekenland hebben we hier te doen met een systeem van het Bismarck-type. Maar België verschilt van die twee landen omdat het sinds lang universalisme nastreeft. Het heeft de toegangsvoorwaarden voor de werknemersregeling verruimd en in 1971 een restregeling ingevoerd, de gewaarborgde gezinsbijslag. Daardoor kunnen gezinnen die geen recht hebben op kinderbijslag op basis van arbeidsprestaties of daarmee gelijkgestelde situaties in een Belgische of buitenlandse regeling, toch uitkeringen ontvangen voor hun kinderen. De kosten van die gewaarborgde gezinsbijslag worden volledig gedragen door de werknemersregeling. Er zijn ook maatregelen getroffen om de verschillen te verkleinen tussen de bedragen van de regeling voor werknemers en die voor zelfstandigen. Op 1 januari 2009 is bijvoorbeeld het basisbedrag voor kinderen van rang 1 in de zelfstandigenregeling verhoogd, waardoor het verschil met het bedrag van de werknemersregeling verkleind is.

In de praktijk hebben in België bijna alle kinderen toegang tot kinderbijslag. Toch kan niet echt gesproken worden van een egalitair recht, want de regels zijn niet helemaal identiek in de verschillende stelsels. Er zijn bijvoorbeeld verschillen in het systeem van de leeftijdstoelage tussen de werknemersregeling en die voor zelfstandigen en ook het basisbedrag voor kinderen van rang 1 verschilt.

2.2 Een universeel recht

Het universeel recht op kinderbijslag is in Europa sterk verspreid, want 24 van de 27 landen hebben ervoor gekozen.

In de meeste gevallen wordt de kinderbijslag, volgens de opvatting van Beveridge, rechtstreeks met belastingen gefinancierd. Sommige landen zijn echter ook beïnvloed door het systeem Bismarck want de financiering is er gebaseerd op bijdragen van werkgevers en/of werknemers en van zelfstandigen. Dat is het geval in Frankrijk, Luxemburg, Malta en Oostenrijk. In die landen ziet men echter ook een belangrijke bijdrage van de staat tot de financiering van de kinderbijslag, wat wijst op een minder nauwe band met arbeid.

Wat betreft de toegang tot de kinderbijslag:

- 24 van de 27 bieden universele toegang tot de kinderbijslag
- 3 uitzonderingen: **België**, Italië en Griekenland. In die drie landen is het recht afgeleid van arbeid.

3. Herverdelingscriteria

De vraag naar de herverdeling gaat over de manier waarop de middelen die aan kinderbijslag besteed worden, verdeeld worden over de gezinnen.

Hier zijn er twee grote modellen. Het eerste is gebaseerd op horizontale herverdeling. Die beoogt een herverdeling van de inkomsten van gezinnen zonder kinderen ten laste, naar gezinnen met kinderen ten laste. Dit type van herverdeling gaat uit van de gedachte dat de gemeenschap alle gezinnen met kinderen ten laste moet helpen om de kosten daarvan te compenseren. Er wordt geen rekening gehouden met de sociaal-economische situatie van het gezin en dus wordt aan iedereen dezelfde kinderbijslag toegekend. Dat heet dan universele kinderbijslag.

Het tweede model is dat van verticale herverdeling, van welstellende gezinnen (met kinderen) naar armere gezinnen met kinderen ten laste. In dat systeem zijn de kinderbijslagbedragen verschillend om meer te geven aan wie het meest nodig heeft.

Wat de kinderbijslag betreft, kent elk land een andere combinatie van beide herverdelingsmodellen: ofwel kent het universele kinderbijslag toe en kiest het dus essentieel voor horizontale herverdeling, ofwel voegt het ook elementen van verticale distributie toe. Dat kan op twee manieren: door het recht te beperken tot bepaalde groepen en/of door de bedragen te moduleren op basis van de gezinssituatie.

In dat verband is het belangrijk te weten dat het hier gaat om het verschil in bedragen volgens de situatie van de ouders en niet volgens die van de kinderen (leeftijd, rang, handicap, enz.). Voor België, Griekenland en Italië hebben we bovendien als referentie de regeling voor de werknemers gekozen.

- Herverdeling = kiezen voor / doseren van horizontale of verticale herverdeling
- Twee manieren om verticaal te herverdelen: het recht beperken tot bepaalde groepen *EN/OF* de bedragen moduleren volgens de gezinssituatie

3.1 Universele kinderbijslag

Acht Europese landen bieden universele kinderbijslag aan. Dat zijn Frankrijk, Ierland, Letland, Luxemburg, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Litouwen en Zweden. De bedragen zijn gelijk ongeacht de situatie van de ouders. In die zin kan gesteld worden dat die landen sterk aanleunen bij het universalistische systeem dat Beveridge voorstelt.

Wel bieden sommige van die landen nog andere soorten voordelen aan de gezinnen, waarvan het recht in sommige gevallen afhangt van de situatie van de ouders. In Frankrijk bijvoorbeeld is de kinderbijslag universeel maar op basis van het inkomen van alleenstaande ouders kan een één-ouderbijslag betaald worden.

3.2 Beperkt recht

In zeven landen is het recht op kinderbijslag beperkt: Spanje, Bulgarije, Polen, Italië, Portugal, Slovenië en de Tsjechische Republiek. Dat gaat via een inkomensgrens waarboven de gezinnen geen recht hebben op kinderbijslag.

In Bulgarije mag het gemiddeld bruto maandinkomen per gezinslid niet hoger liggen dan het grensbedrag, dat 179 euro bedroeg in januari 2009.

In Polen zijn gezinnen waarvan het individueel maandelijks gezinsinkomen een bepaalde grens te boven gaat (120 euro op 1 januari 2009). Dat grensbedrag wordt echter verhoogd tot 140 euro als een van de kinderen gehandicapt is.

In Spanje moet het jaarlijks inkomen van het gezin lager zijn dan 11.264,01 euro (op 1 januari 2009) om recht te hebben op kinderbijslag. Als het gezin minstens vier kinderen telt, is het grensbedrag 16.953,05 euro.

In Italië varieert de inkomensgrens met het aantal gezinsleden. Voor een gezin van 4 personen bijvoorbeeld mag het jaarlijks gezinsinkomen voor belasting niet hoger zijn dan 68.749,20 euro op 1 januari 2009. Als een gezinslid gehandicapt is, wordt de inkomensgrens met bijna 10.000 euro per jaar verhoogd.

In Portugal mag het referentie-inkomen van het gezin niet hoger zijn dan 5 maal de waarde van de I.A.S. (Indexing reference of social support)⁷, bepaald op 419,22 euro in 2009. Het referentie-inkomen verkrijgt men door het totaal van de gezinsinkomsten te delen door het aantal kinderen die recht hebben, vermeerderd met een factor 1 (voor een gezin met twee kinderen moeten de inkomsten dus gedeeld worden door 3).

In de Tsjechische Republiek moeten de gezinsinkomsten lager zijn dan 2,4 keer het bestaansminimum. Dat bestaansminimum varieert met de gezinssamenstelling.⁸

In Slovenië hebben alleen gezinnen met een lager inkomen dan het gemiddelde maandloon van het vorige jaar, recht op kinderbijslag. In 2006 bedroeg het gemiddelde maandloon 1.147 euro⁹.

Hoewel verschillende referenties gehanteerd worden voor de grensbedragen proberen we in de tabel hierna toch een basis voor een vergelijking te geven, met als voorbeeld een gezin bestaande uit twee

---

⁷ Sinds 1 januari 2007 kent Portugal een nieuw indexeringsmechanisme voor de sociale uitkeringen, indexing van de sociale steun genoemd. Het wordt elk jaar aangepast op basis van de groei van het BBP en de variatie van de consumptie-index over de laatste 12 maanden.

⁸ Voor een gezin bestaande uit twee volwassenen en twee kinderen jonger dan 6 jaar is het levensminimum bepaald op 324 euro per maand op 1 januari 2009.

⁹ Bron: Eurostat. De laatste beschikbare gegevens zijn van 2006.

volwassenen en twee kinderen (jonger dan 6 jaar). De tabel geeft het grensbedrag dat voor dat gezinstype geldt in de verschillende landen en daarnaast het gemiddelde inkomen van gezinnen met die samenstelling.

Met de tabel kunnen wij het onderscheid maken tussen landen die het recht op kinderbijslag maar beperken tot gezinnen met inkomsten die ruim hoger zijn dan het gemiddelde (Italië, Portugal en Bulgarije) en landen waar de inkomensgrens rond het gemiddelde inkomen ligt en waar dus alleen gezinnen met een gemiddeld of een laag inkomen kinderbijslag ontvangen (Polen, Spanje, Tsjechische Republiek, Slovenië).

Tabel I: Grensbedrag voor het gezinsinkomen voor het recht op kinderbijslag en gemiddeld inkomen voor een gezin bestaande uit twee volwassenen en twee kinderen (jonger dan 6 jaar)¹⁰

	Inkomensgrens per maand	Gemiddeld maand-inkomen 2007 ¹¹
Bulgarije	716 €	148,17 €
Polen	480 €	342,92 €
Spanje	938,60 €	1.117,75 €
Italië	5.729,10 €	1.340,33 €
Portugal	6.288,30 €	793,67 €
Tsjechische Republiek	777,60 €	500,25 €
Slovenië	1.147,00 € (2006)	899,58 €

- Zeven landen kennen geen kinderbijslag toe als het gezinsinkomen hoger is dan een bepaald grensbedrag.
- Onderscheid:
  - Landen die alleen de meest welgestelde gezinnen uitsluiten (*Italië, Portugal en Bulgarije*)
  - Landen die alle gezinnen met een bovengemiddeld inkomen uitsluiten (*Polen, Spanje, Tsjechische Republiek Slovenië*)

¹⁰ Omdat over de gemiddelde inkomens maar gegevens beschikbaar zijn voor 2007 kunnen we geen precieze vergelijkingen maken met de inkomensgrenzen waarvoor we gegevens hebben van 1 januari 2009. Maar die cijfers geven toch de grootteorde aan.

¹¹ Bron: Eurostat. De laatste beschikbare gegevens zijn die van 2007.

3.3 Variabele bedragen

België en 13 andere Europese landen hebben gekozen voor gemoduleerde kinderbijslag op basis van de gezinssituatie. Het gaat er dan om meer hulp te geven aan groepen die als zwakker beschouwd worden.

Er zijn drie verschillende types van moduleren: toeslagen voor alleenstaande ouders, toeslagen volgens de socioprofessionele situatie van de rechthebbende en modulering uitsluitend op basis van het gezinsinkomen.

In de tabel hierna staan de landen die variabele bedragen aanbieden, volgens het criterium waarop de modulering gebaseerd is. In de volgend punten zullen we nog terugkomen op die verschillende toeslagen.

Tabel II: Landen die de kinderbijslag moduleren en gehanteerde criteria

Variabele bedragen			
CRITERIA	Alleenstaande ouders	Socioprofessionele situatie	Alleen inkomen
Oostenrijk	Nee	Nee	Ja
België	Ja	Ja	Nee
Cyprus	Nee	Nee	Ja
Denemarken	Ja	Ja	Nee
Estland	Ja	Nee	Nee
Finland	Ja	Nee	Nee
Griekenland	Ja	Nee	Nee
Hongarije	Ja	Ja	Nee
Italië	Ja	Nee	Ja
Malta	Ja	Nee	Ja
Nederland	Nee	Nee	Ja
Portugal	Ja	Nee	Ja
Roemenië	Nee	Nee	Ja
Slowakije	Nee	Ja	Nee
Slovenië	Ja	Nee	Ja

3.3.1 Toeslagen voor alleenstaande ouders

Tien landen kennen hogere bedragen toe aan eenoudergezinnen. Dat getuigt van de wil op rekening te houden met de veranderde gezinsstructuren in de laatste decennia. Het aantal eenoudergezinnen neemt namelijk toe. In 2008 leefde 13 % van de kinderen in de Europese Unie samen met maar één ouder. Het risico op armoede is voor die groep dubbel zo groot als voor alle kinderen samen.¹²

Estland, Finland, Denemarken, Slovenië, Hongarije, Portugal en Italië geven een toeslag aan alle eenoudergezinnen.

In Malta, waar het bedrag van de kinderbijslag ook afhangt van het gezinsinkomen, ontvangen eenoudergezinnen het hoogste kinderbijslagbedrag.

België en Griekenland betalen aan eenoudergezinnen een toeslag op voorwaarde dat de gezinsinkomsten een bepaalde grens niet overschrijden. Naast die voorwaarde moet in Griekenland een alleenstaande ouder weduwnaar/weduwe, invalide of soldaat zijn om recht te hebben op de toeslag.

Alleen Denemarken en België betalen specifieke kinderbijslagbedragen voor kinderen van wie minstens één ouder overleden is. Ook andere landen houden rekening met die bijzondere situatie, maar dan via andere voordelen.

- Acht landen bieden een toeslag aan alle eenoudergezinnen.
(*Estland, Finland, Denemarken, Slovenië, Hongarije, Portugal, Italië en Malta*)
- **België** en Griekenland bieden eenoudergezinnen een toeslag als de inkomsten niet hoger zijn dan een bepaald grensbedrag.

3.3.2 Toeslagen op basis van de socioprofessionele situatie

Toeslagen op basis van de socioprofessionele situatie van de persoon die recht heeft op kinderbijslag, zijn in Europa niet erg gebruikelijk. Ze komen maar voor in vier landen: België, Hongarije, Denemarken, en Slowakije.

---

¹² *Rapport conjoint sur la protection sociale et l'inclusion sociale 2008*, Europese Commissie, 2008.

In Hongarije kunnen gepensioneerden een toeslag ontvangen als hun pensioen het huidige minimumbedrag niet overschrijdt (ongeveer 107 euro op 1 januari 2009).

In Slowakije hebben gepensioneerden recht op hogere kinderbijslag als hun inkomen niet hoger is dan zes maal het nationale minimummaandloon.

In Denemarken wordt een toeslag – die kan variëren met het gezinsinkomen – betaald als een van de ouders gepensioneerd is. Als beide ouders gepensioneerd zijn, is de toeslag hoger en wordt hij toegekend zonder dat rekening gehouden wordt met de inkomsten.

In België kan een toeslag betaald worden als de rechthebbende gepensioneerd, werkloos of invalide is, en als het gezinsinkomen een bepaald grensbedrag niet overschrijdt.

Men stelt vast dat in die vier landen de socioprofessionele situatie alleen niet volstaat om een toeslag te krijgen. Er wordt ook naar de inkomsten gekeken. Dat wijst erop dat men de groepen wil helpen die door hun professionele situatie het grootste risico lopen op bestaansonzekerheid, terwijl nagegaan wordt of de inkomsten inderdaad beperkt zijn.

- Maar vier landen bieden toeslagen op basis van het socioprofessionele statuut van de ouders: Hongarije, Denemarken, Slowakije en **België**.
- In die 4 landen bestaat er naast het socioprofessionele criterium ook een inkomensvoorwaarde.

3.3.3 Modulering alleen op basis van het inkomen

Verschillende kinderbijslagbedragen toekennen volgens het inkomen, komt in Europa vrij veel voor, namelijk in acht landen: Oostenrijk, Nederland, Malta, Cyprus, Roemenië, Italië, Portugal en Slovenië. Sommige van die landen geven een toeslag aan personen van wie het inkomen als laag beschouwd wordt. In andere landen hangt het bedrag van de kinderbijslag rechtstreeks af van het inkomen.

In Oostenrijk is er een toeslag voor gezinnen met een belastbaar inkomen dat niet hoger is dan een bepaald grensbedrag (55.000 euro voor 2008), als ze minstens drie kinderen tellen.

Roemenië kent 25 % meer toe aan gezinnen die in aanmerking komen voor sociale hulp.

In Nederland wordt jaarlijks een met het gezinsinkomen variërende toeslag betaald aan gezinnen waarvan het inkomen een bepaald grensbedrag niet overschrijdt. Dat grensbedrag hangt af van het aantal kinderen.

In Cyprus bestaat er een aanvullende bijslag volgens het gezinsinkomen. Het bedrag hangt af van de schijf waarin de inkomsten vallen (er zijn 2 schijven voor het recht op een toeslag) en ook van het aantal kinderen.

In Malta is het bedrag van de kinderbijslag rechtstreeks gekoppeld aan het jaarinkomen van het gezin. Het wordt berekend op basis van het verschil tussen een grensbedrag (23.923 euro of 30.911 euro als het gezin minstens vier kinderen heeft, op 1 januari 2009) en de werkelijke inkomsten van het gezin. Het bedrag van de kinderbijslag is een percentage van dat verschil, dat varieert met de leeftijd en de rang van het kind. Gezinnen met een inkomen boven het grensbedrag hebben recht op een forfaitair minimumbedrag dat jaarlijks betaald wordt.

In Italië zijn de bedragen omgekeerd evenredig met de inkomsten van het gezin. Ze variëren per inkomensschijf van ongeveer 100 euro.

Portugal kent vijf inkomensschijven op basis van de I.A.S¹³, die recht geven op verschillende kinderbijslagbedragen.

In Slovenië variëren de bedragen op basis van acht inkomensschijven, die bepaald worden in verhouding tot het nationaal gemiddeld loon.

---

¹³« Indexing reference of social support » bepaald op 419,22 euro in 2009.

- Vier landen verhogen de kinderbijslag voor gezinnen waarvan het inkomen een bepaald grensbedrag niet te boven gaan.
(Oostenrijk, Roemenië, Nederland en Cyprus)
- Vier landen moduleren het bedrag van de kinderbijslag volgens de inkomsten (vaak per inkomensschijf)
(Malta, Italië, Portugal en Slovenië)

3.4 Synthese

In de tabel op de volgende pagina zijn de landen van de Europese Unie gerangschikt op basis van de herverdelingscriteria die ze toepassen voor de kinderbijslag. De landen kunnen ingedeeld worden in vier groepen: landen die identieke kinderbijslag toekennen aan alle gezinnen, landen die het recht erop begrenzen, landen met variërende bedragen en landen die gekozen hebben voor een combinatie van de laatste twee formules.

De landen die universele kinderbijslag betalen vormen een grote groep, want ze zijn met acht.

De tweede groep vormen de vier landen die de bedragen niet moduleren maar het recht op kinderbijslag beperken tot gezinnen waarvan het inkomen een bepaald grensbedrag niet overschrijdt.

Het meest gebruikelijk is dat een minimumbedrag aan kinderbijslag betaald wordt aan iedereen, dat dan verhoogd wordt op basis van de situatie van de ouders: ofwel door toeslagen te betalen, ofwel door de bedragen te moduleren op basis van het inkomen. Dat systeem bestaat in twaalf landen, waaronder België.

De laatste groep telt maar drie landen. Die hanteren een inkomensgrens waarboven de gezinnen geen recht hebben op kinderbijslag en moduleren ook de bedragen volgens de situatie van de ouders.

Tabel III: Verdeling van de landen van de Europese Unie naargelang ze al dan niet een inkomensgrens hanteren voor het recht op kinderbijslag en hun bedragen al dan niet moduleren.

		Variabel bedrag	
		Ja	Nee
Inkomensgrens voor het recht op basiskinderbijslag.	Ja	Portugal Slovenië Italië	Bulgarije Polen Spanje Tsjechische Republiek
	Nee	Cyprus Denemarken Estland Malta Nederland Hongarije Oostenrijk België Roemenië Griekenland Finland Slowakije	Duitsland Ierland Letland Litouwen Luxemburg Verenigd Koninkrijk Zweden Frankrijk

III. ANALYSE EN PERSPECTIEF

1. Kinderbijslag: voor iedereen?

1.1 Nagenoeg unanimititeit in Europa

Uit de beschrijving van de Europese kinderbijslagregelingen kunnen we besluiten dat de grote meerderheid van de landen van de Europese Unie op dit ogenblik het verblijfsland hanteren als criterium voor de toegang tot de kinderbijslag.

Het gaat dus niet, zoals het geval zou zijn in een regeling van het Bismarck-type, om een uitkering voor werknemers die bijdragen betalen of betaald hebben, maar wel degelijk om een uitkering die

voor alle gezinnen toegankelijk is. Je kunt dus spreken van een recht van de burger en niet van een aan arbeid gekoppeld recht.

Dat is een vanzelfsprekende keuze in landen waar het gehele systeem van sociale bescherming van het Beveridge-type is, vooral in de Scandinavische landen.

Maar het is interessant te noteren dat die formule ook massaal gekozen wordt door landen die onder invloed staan van de Bismarck-traditie. Zo is in Duitsland de tak 'gezin' van de sociale zekerheid de enige waar het recht op basis van de verblijfplaats bepaald wordt. In Frankrijk hebben, ondanks het financieringssysteem met bijdragen, alle inwoners toegang tot de kinderbijslag sinds 1978.

De landen van Oost-Europa hebben hun systeem van sociale bescherming na de val van het communisme moeten reorganiseren. Hun gezinsbeleid is nog niet erg stabiel¹⁴ maar al die landen bieden wel kinderbijslag aan op basis van verblijf in het land. Polen en de Tsjechische Republiek hebben bijvoorbeeld hun wetgeving in die zin veranderd in 1995. Bulgarije deed hetzelfde in 2002.

Het is in de landen van het zuiden van Europa (Griekenland, Italië, Portugal en Spanje) dat je de enige twee landen (Griekenland en Italië) vindt die zoals België kinderbijslag toekennen op basis van arbeid of daarmee gelijkgestelde situaties. We wijzen erop dat Portugal kort geleden (2003) dat systeem vaarwel gezegd heeft en vervangen door een universeel recht.

Men kan dus besluiten dat er in Europa een vrij grote consensus bestaat over een recht op kinderbijslag dat niet afhankelijk is van de professionele situatie van het gezin.

Wat ook de historische of economische context is, je merkt in Europa een duidelijke tendens om te kiezen voor verblijf in het land als criterium voor de toegang tot de kinderbijslag.

1.2 België

In België zijn de toegangscriteria voor de kinderbijslag in de loop van de tijd geëvolueerd. Bijvoorbeeld heeft de komst van gastarbeiders de wetgever doen nadenken over hun recht op

---

¹⁴ C. LEFEVRE, *Peut-on parler de politique familiale à l'Est ? Entre politique de l'emploi et politique de lutte contre la pauvreté*, in *Information sociale*, 2005/4, nr. 124, pp. 6-14.

kinderbijslag, wat ertoe leidde dat het recht verruimd werd tot iedereen met een arbeidscontract, los van de nationaliteit, terwijl het vroeger voorbehouden was aan Belgische werknemers.¹⁵

De toegang tot de kinderbijslag is ook geëvolueerd in de zin van een universalisering van het recht: invoering van de gewaarborgde gezinsbijslag, verruiming van de toegangsvoorwaarden in de werknemersregeling, toenadering tussen de werknemersregeling en de zelfstandigenregeling. Toch zijn er nog verschillen tussen de kinderbijslagregelingen (werknemers en zelfstandigen) qua bedragen, toegangsvoorwaarden, financiering en beheer.

In 2000 heeft een werkgroep van hoge ambtenaren, voorgezeten door professor Cantillon, de kwestie van de harmonisering van de socialezekerheidsregelingen, met name op het gebied van kinderbijslag, onderzocht.¹⁶

De onderlinge toenadering van de regelingen is ook een doelstelling in de nieuwe bestuurs-overeenkomst van de RKW¹⁷. De Rijksdienst verbindt zich er daarin toe voorstellen te doen in die zin, na een fase van inventarisering van de uiteenlopende standpunten en na een analysefase waarbij de diverse actoren betrokken zullen worden. Een van de aangevoerde redenen is het begrip gelijkheid. Daar is namelijk te lezen: *"Als de actie van de verschillende regelingen convergent gemaakt is, zal dat het aantal verschillende behandelingen die nu bestaan en die vaak als discriminerend bestempeld worden, aanzienlijk beperken."*

- In België: evolutie van de kinderbijslagregeling in de zin van universalisering, gestuurd door het gelijkheidsprincipe.
- In de praktijk blijven er echter verschillen tussen de regelingen bestaan.

Deze studie is niet bedoeld om de herverdeling van alle voordelen voor gezinnen te analyseren, maar concentreert zich op de analyse van een welbepaald voordeel: de kinderbijslag. Die bestaat in alle Europese landen en verschilt van de andere voordelen doordat hij niet gebonden is aan een

---

¹⁵ N. MUSSCHE, *'Immigranten en de sociale zekerheid in België - Het voorbeeld van de kinderbijslagregeling'*, in Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid, nr. 4/2008, pp. 537-566.

¹⁶ Het verslag van de werkgroep Cantillon met als titel *"Naar een harmonisering van de arbeidsongeschiktheid, de gezondheidszorgen en de gezinsbijslagen van zelfstandigen en werknemers."* is verschenen in: Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid, nr. 2/2001, pp. 311-347

¹⁷ Artikel 27 van de Bestuursovereenkomst 2010-2012 tussen de Belgische Staat en de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers

speciale situatie zoals bijvoorbeeld het geval is met de uitkering voor kinderopvang die betaald wordt als een ouder stopt met werken om voor de kinderen te zorgen. De kinderbijslag wordt volgens de Europese definitie "uitsluitend op grond van het aantal gezinsleden en eventueel van hun leeftijd [...] toegekend"¹⁸. Hij wordt eenvoudigweg toegekend omdat kinderen altijd een financiële last vormen voor de gezinnen.

De vraag naar de toekenningsvoorwaarden en de modulering van de kinderbijslagbedragen kan dus als volgt gesteld worden: in welke mate moet rekening gehouden worden met de situatie van het gezin om het bedrag van de kinderbijslag te bepalen?

2.1 Evenwicht tussen horizontale en verticale herverdeling

Het antwoord van de landen op die vraag zal de dosering van de horizontale en verticale herverdeling in hun kinderbijslagbeleid beïnvloeden.

Landen die een inkomensgrens hanteren voor het recht op kinderbijslag, hebben een grote mate van verticale herverdeling. Dat is bijvoorbeeld het geval in Spanje, Slovenië, Polen en de Tsjechische Republiek, waar maar kinderbijslag toegekend wordt aan gezinnen met gemiddelde of bescheiden inkomsten. Het is een interessante vaststelling dat die vier landen zijn: een land van Zuid-Europa (Spanje) waar de sociale zekerheid minder ontwikkeld is dan in de landen in het midden van het Europese continent¹⁹, en landen van Oost-Europa (Polen, Slovenië, de Tsjechische Republiek) waar de financiële middelen beperkt zijn. Gelet op hun beperkte middelen hebben die landen er dus voor gekozen diegenen te helpen die dat het meest nodig hebben.

Andere landen die ook weinig middelen hebben, beslisten daarentegen om het recht op dat voordeel niet te beperken. Dat is bijvoorbeeld het geval in Estland, dat die keuze maakte uit vrees anders een kloof te doen ontstaan tussen de begunstigden en diegenen die de voordelen financieren door belastingen te betalen²⁰.

---

¹⁸ Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad dd. 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, artikel 1, punt u) ii).

¹⁹ L. PAQUY (sous la responsabilité scientifique de Patrice Bourdelais), *Les systèmes européens de protection sociale : une mise en perspective*, In *Mire*, nr. 6, januari 2004.

²⁰ KUTSAR D., *L'enfant et la politique familiale en Estonie. Dispositifs et débats*, In *Informations sociales 2005/4*, nr. 124, pp. 98-106.

De keuze voor herverdeling zonder rekening te houden met de situatie van het gezin, wordt gemaakt in zowel landen van West-Europa zoals Frankrijk en Luxemburg, met een sterk ontwikkelde sociale zekerheid, als in landen met beperktere middelen zoals Letland en Litouwen.

Andere landen, België bijvoorbeeld, nemen een tussenpositie in en geven blijk van de wil om doelstellingen van horizontale herverdeling, die de kosten van kinderen voor de gezinnen verlichten, en doelstellingen van verticale herverdeling, die meer hulp geven aan bestaansonzekere groepen.

Kortom, er is duidelijk geen Europese consensus over het belang dat gegeven moet worden aan respectievelijk horizontale en verticale herverdeling op het gebied van kinderbijslag. Uit de vergelijking kunnen we geen Europese trend afleiden voor of tegen modulering van de bedragen volgens de gezinssituatie.

Wat de doelmatigheid betreft, tonen studies echter aan dat universele kinderbijslag betere resultaten oplevert op het gebied van armoedebestrijding dan gerichte hulp, die dat nochtans expliciet nastreeft. Een van de redenen is dat universele kinderbijslag meestal een grotere legitimiteit geniet²¹. Volgens Antoine Math krijgen sociale beschermingssystemen gericht op een zo groot mogelijk deel van de bevolking, die dus ten goede komen aan de categorieën die bijdragen aan de financiering, de steun van die categorieën, en blijken ze genereuzer en duurzamer dan sterk gerichte systemen²².

Dat toont aan hoe belangrijk het voor een beleid is dat het door een groot deel van de bevolking als rechtvaardig beschouwd wordt. Als ze willen dat hun beleid doelmatig is, moeten staten rekening houden met dat essentiële gegeven en het verzoenen met de beschikbare middelen. Het gaat erom horizontale en verticale herverdeling optimaal te doseren.

- Om horizontale en verticale herverdeling te doseren, houden de landen rekening met criteria van sociale rechtvaardigheid, doelmatigheid en beschikbare middelen
- De landen hebben zeer verschillende keuzes gemaakt.
→ Uit de analyse blijkt geen Europese tendens.

²¹ B. CANTILLON, T. GOEDEME, *De kinderbijslag in het werknemerstelsel: een terugblik in de toekomst. Reflecties bij 75 jaar kinderbijslag*, in Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid, nr. 1/2006, pp. 7-36

²² A. MATH, *Cibler les prestations sociales et familiales en fonction des ressources. Eléments de comparaison européenne*, in *Revue de l'IREs*, nr. 41, 2003/2.

2.2 Rekening houden met eenoudergezinnen: een Europese tendens?

Een tendens die uit de analyse naar voren komt is de aandacht die alleenstaande ouders krijgen. Die aandacht houdt verband met de veranderingen in de gezinsvormen in de laatste decennia, die tot gevolg hebben dat het aantal kinderen dat samenleeft met een alleenstaande ouder toeneemt. Ongeveer 13 % van de kinderen in de Europese Unie was in dat geval in 2008. Het risico op armoede is voor die gezinnen over het algemeen groter²³.

Tien landen hebben ervoor gekozen die groep te helpen via hogere kinderbijslag. Bovendien kennen Frankrijk, Ierland, Roemenië en Polen bovenop de kinderbijslag een speciale uitkering voor alleenstaande ouders, uitkering die eigenlijk buiten het bestek van deze studie valt. Houdt men rekening met die vier landen, dan blijkt dat de helft van de landen van de Europese Unie specifieke hulp aanbieden voor eenoudergezinnen.

België behoort sinds 1 mei 2007 tot die groep, want toen is een eenoudertoeslag ingevoerd. Maar in tegenstelling tot wat andere landen doen, is die toeslag gekoppeld aan een inkomensvoorwaarde.

Alle landen die de kinderbijslag verhogen voor eenoudergezinnen doen dat namelijk zonder rekening te houden met het gezinsinkomen, met uitzondering van België en Griekenland. Daardoor nemen die landen in aanmerking dat de situatie van een alleenstaande ouder specifieke behoeften met zich brengt, met name wat betreft de combinatie van beroeps- en gezinsleven, ongeacht het inkomen.

De hogere kinderbijslag voor eenoudergezinnen afhankelijk stellen van een inkomensvoorwaarde geeft blijk van de wil om het hogere risico op bestaansonzekerheid van die groep te erkennen en tegelijk diegenen te helpen die inderdaad weinig middelen hebben.

Die voorwaardelijke toeslag is maar mogelijk in landen als België, waar de inkomsten geen voldoende voorwaarde vormen voor het recht op de toeslag (er wordt ook rekening gehouden met de beroepssituatie). Landen met verschillende bedragen uitsluitend op basis van de inkomsten bieden namelijk hulp aan alle gezinnen met weinig middelen, omdat het om een alleenstaande ouder gaat of om andere redenen.

---

²³ *Rapport conjoint sur la protection sociale et l'inclusion sociale 2008*, Europese Commissie, 2008.

We kunnen besluiten dat er in Europa een tendens is om speciaal aandacht te schenken aan de eenoudergezinnen maar dat er geen consensus is over hoe de kinderbijslag met die groep rekening moet houden.

- Veel Europese landen bieden specifieke hulp voor eenoudergezinnen.
- Twee visies:
  - Toeslag voor alle eenoudergezinnen
  - Toeslag afhankelijk van inkomensvoorwaarde

2.3 Toeslagen op basis van de beroepssituatie?

België is een van de zeldzame landen waar de beroepssituatie een criterium is voor het recht op hogere kinderbijslag. Denemarken, Hongarije, en Slowakije kennen ook een toeslag op basis van dat criterium maar alleen voor gepensioneerden, met een inkomensvoorwaarde. België is echter het enige land waar rekening gehouden wordt met werkloosheid of invaliditeit voor het bedrag van de kinderbijslag. Dat betekent echter niet dat andere landen geen hulp bieden aan personen in die situaties die kinderen ten laste hebben. Andere landen doen dat bijvoorbeeld via een hogere werkloosheidsuitkering.

In België wordt de toeslag voor gepensioneerden, werklozen en invaliden toegekend als het gezinsinkomen niet hoger is dan een bepaald bedrag, dat varieert naargelang het al dan niet om een alleenstaande ouder gaat. Bovendien verschilt de toeslag licht naargelang het gaat om een gepensioneerde of werkloze rechthebbende, ofwel om een invalide. In het laatste geval is het bedrag voor een kind van rang 1 namelijk hoger. Er geldt dus een tweevoudige voorwaarde – professionele situatie en inkomen – om recht te hebben op een toeslag.

In andere Europese landen die toeslagen aanbieden, bestaan er naast de inkomensvoorwaarde geen socioprofessionele voorwaarden. De band met arbeid beïnvloedt niet het bedrag van de kinderbijslag.

De speciale situatie in ons land bestaat omdat de band tussen kinderbijslag en arbeid er nog altijd zeer sterk is. De band met arbeid is niet alleen bepalend voor het verkrijgen van recht op kinderbijslag maar ook voor een eventuele toeslag (behalve voor de eenoudergezinnen).

- Toeslagen volgens de socioprofessionele situatie zijn zeldzaam in Europa.
- De speciale situatie van ons land is te verklaren door de sterke band tussen kinderbijslag en arbeid.

BESLUIT

In deze studie hebben we de kinderbijslagregeling van de 27 landen van de Europese Unie vergeleken. Wij hebben ons daarbij twee vragen gesteld. De eerste houdt verband met de toegang tot de kinderbijslag: verbinden de Europese landen het recht op kinderbijslag aan het verblijf in het land of aan werk (of gelijkgestelde situaties)? De tweede houdt verband met de kwestie van de herverdeling: wordt rekening gehouden met de gezinssituatie voor de kinderbijslagbedragen die aan de gezinnen betaald worden? En zo ja, wat zijn de criteria?

Wat de toegang betreft, hebben we gezien dat een meerderheid van de Europese landen het recht op kinderbijslag niet (meer) koppelt aan de socioprofessionele situatie van de ouders.

België is al geruime tijd geleden de richting ingeslagen van een universalisering van het recht en vandaag ontvangen nagenoeg alle gezinnen er kinderbijslag. Er blijven echter verschillen bestaan tussen de regelingen (zelfstandigen, werknemers en overheidssector). In zijn nieuwe bestuursovereenkomst verbindt de Rijksdienst zich ertoe voorstellen te doen om de regelingen dichter bij elkaar brengen.

Wat de herverdeling betreft is aangetoond dat elk land positie moet kiezen ten opzichte van twee visies op sociale rechtvaardigheid: de ene hoofdzakelijk gebaseerd op horizontale herverdeling, waarbij alle gezinnen met kinderen gelijk behandeld moeten worden, de andere gebaseerd op verticale herverdeling, waarbij de wil bestaat om meer te geven aan minder draagkrachtige groepen.

Uit de beschrijving van de verschillende systemen die de Europese landen kennen, zijn grote verschillen gebleken op het gebied van de manier waarop de kinderbijslag verdeeld wordt.

Uit de vergelijking tussen de Europese landen kan dus geen Europese tendens afgeleid worden wat betreft de modulering van de kinderbijslagbedragen volgens de situatie van het gezin (inkomsten, socioprofessionele situatie en burgerlijke situatie).

De studie toont ook de aandacht die de Europese landen op het gebied van de kinderbijslag schenken aan eenoudergezinnen, aangezien een groot aantal landen, waaronder België, toeslagen toekennen aan dat gezinstype.

Het besluit is dat de vergelijking van onze kinderbijslagregeling met die van de overige 26 landen van de Europese Unie de specificiteit van België duidelijk maakt als een van de zeldzame Europese landen die de toegang tot de kinderbijslag koppelen aan het professioneel statuut van de recht-hebbende.

BIBLIOGRAFIE

B. CANTILLON, T. GOEDEME, De kinderbijslag in het werknemerstelsel: een terugblik in de toekomst. Reflecties bij 75 jaar kinderbijslag, in Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid, nr. 1/2006, pp. 7-36.

B. CANTILLON, M. CROP, J. DE COEK, E. DELOOF, G. GRINBERG, L. PAEME, G. PERL, P. VAN DER VORST en J. VERSTRAETEN, *Naar een harmonisering van de arbeidsongeschiktheid, de gezondheidszorgen en de gezinsbijslagen van zelfstandigen en werknemers. Verslag van de werkgroep Cantillon*, in Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid, nr. 2/2001, pp. 311-347

N. MUSSCHE, *Immigranten en de sociale zekerheid in België - Het voorbeeld van de kinderbijslagregeling*, in Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid, nr. 4/2008, pp. 537-566

C. LEFEVRE, *Peut-on parler de politique familiale à l'Est ? Entre politique de l'emploi et politique de lutte contre la pauvreté*. In *Informations sociales 2005/4*, n°124, pp. 30-40.

D. KUTSAR, *L'enfant et la politique familiale en Estonie. Dispositifs et débats*, In *Informations sociales 2005/4*, nr. 124, pp. 98-106.

J. RAWLS, Een theorie van rechtvaardigheid, 1971. Vertaald door Frank Bestebreurtje, Lemniscaat, 2006.

Rapport conjoint sur la protection sociale et l'inclusion sociale 2008, Europese Commissie, 2008.

M. CHAUVIERE, M. SASSIER, B. BOUQUET, et Al., *Les implicites de la politique familiale : approches historiques, juridiques et politiques*, Paris, Dunod, 2000.

L. PAQUY (sous la responsabilité scientifique de Patrice Bourdelais), *Les systèmes européens de protection sociale : une mise en perspective*, in *Mire*, nr 6, januari 2004.

A. MATH, Cibler les prestations sociales et familiales en fonction des ressources. Eléments de comparaison européenne, in *Revue de l'IRES*, nr. 41, 2003/2.

Qu'entend-on par équité horizontale et équité verticale en matière de politique familiale ? Fiche synthèse de transfert de connaissance nr. 9, Partenariat familles en mouvance et dynamique intergénérationnelles, Septembre 2005.

<http://partenariat-familles.inrs-ucs.uquebec.ca/DocsPDF/fiche9.pdf>

BIJLAGEN

Tabel I: % van het BBP besteed aan kinderbijslag per land in 2005²⁴

	% van het
Duitsland	2,3
Oostenrijk	2,2
België	1,5
Bulgarije	0,5
Cyprus	1,1
Denemarken	1
Spanje	0,2
Estland	0,6
Finland	0,9
Frankrijk	1,7
Griekenland	0,6
Hongarije	1,2
Ierland	1,4
Italië	0,4 (p) ²⁵
Litouwen	0,4
Letland	0,5
Luxemburg	2
Malta	1
Nederland	0,6
Polen	0,5
Portugal	0,5
Tsjechische Republiek	0,4
Roemenië	0,6
Verenigd Koninkrijk	1,1
Slowakije	1,2
Slovenië	0,8
Zweden	0,8

Bron: Eurostat

²⁴ Laatste beschikbare cijfers op Eurostat.

²⁵ Voorlopige waarde

Tabel 2: Uitgaven voor kinderbijslag per inwoner, uitgedrukt in koopkrachtstandaarden²⁶ per land in 2005²⁷.

	uitgave per inwoner in :
Duitsland	593,4
Oostenrijk	629,6
België	402
Bulgarije	41,6
Cyprus	225,9
Denemarken	274,7
Spanje	52,5
Estland	83,2
Finland	233,5
Frankrijk	417,4
Griekenland	120,7
Hongarije	166,3
Ierland	440,8
Italië	95,6(p) ²⁸
Litouwen	43,5
Letland	52,1
Luxemburg	1188,5
Malta	167,1
Nederland	184,1
Polen	61,8
Portugal	79,3
Tsjechische Republiek	64,3
Roemenië	46,8
Verenigd Koninkrijk	294,7
Slowakije	157,4
Slovenië	163,6
Zweden	217,5

Bron: Eurostat

²⁶ De koopkrachtstandaard is een gemeenschappelijke referentie-eenheid (artificiële munt) die in de Europese Unie gebruikt wordt om het volume van economische aggregaties uit te drukken met het oog op vergelijkingen op verschillende aggregatieniveaus om de verschillen in prijsniveau tussen de landen te elimineren. Met een KKS-eenheid kan in alle landen eenzelfde volume aan producten of diensten aangekocht worden.

²⁷ Laatste cijfers beschikbaar op Eurostat.

²⁸ Voorlopige waarde S